

Kulturutskottets yttrande

1978/79: 1 y

över propositionen 1977/78: 114 om ett centralt organ för informationsförsörjning, m. m., samt motionen 1977/78: 1908

Till utbildningsutskottet

Genom beslut den 25 april 1978 har utbildningsutskottet berett kulturutskottet tillfälle att yttra sig över propositionen 1977/78: 114 om ett centralt organ för informationsförsörjning, m. m. samt den med anledning av propositionen av Lars Werner m. fl. (vpk) väckta motionen 1977/78: 1908.

Kulturutskottet får med anledning härav anföra följande.

Vad först beträffar propositionen till den del den inte berörs av de yrkanden som framförts i motionen 1977/78: 1908 finner utskottet inte anledning till några erinringar eller särskilda uttalanden.

Yrkande 1 i motionen 1977/78: 1908 går ut på att riksdagen hos regeringen skall begära förslag till en lag om normer för folkbibliotekens verksamhet. Lagen bör enligt motionen ses över kontinuerligt, och kommunerna bör få statsbidrag till sin biblioteksverksamhet. Motionsyrkandet överensstämmer i sak med yrkanden som tidigare framförts i motioner av företrädare för vänsterpartiet kommunisterna. I betänkandet KrU 1975: 12 avstyrkte kulturutskottet ett motionsyrkande av denna innebörd och uttalade därvid att det i propositionen 1975: 20, där frågan också behandlats, anförts övertygande skäl mot en bibliotekslagstiftning. Samma ståndpunkt intog utskottet såväl året därpå i betänkandet KrU 1975/76: 29 som vid de två senaste riksmötena i betänkandena 1976/77: 35 och 1977/78: 18.

Utskottet vill med anledning av det nu föreliggande yrkandet betona vikten av att biblioteksservicen i kommunerna successivt förbättras framför allt i de kommuner där man nu har en låg standard.

I frågan om en bibliotekslagstiftning med syfte att garantera en tillfredsställande minimistandard har utskottet samma uppfattning som tidigare, vilket innebär att utskottet anser att nu ifrågavarande motionsyrkande bör avstyrkas. Utskottet vill också framhålla att den väckta frågan är en del av ett större komplex som gäller ansvarsfördelningen mellan stat och kommun.

I propositionen (s. 80 f) berörs frågan om avgiftsbeläggning av biblioteksservice. Därvid erinras om att avgiftsbeläggning f. n. förekommer inom vissa delar av informationsförsörjningsområdet — främst för viss datorbaserad informationsförmedling — men att den traditionella biblioteksservicen sedan gammalt är avgiftsfri. Numera förekommer det inte sällan att kostnadskrävande teknisk utrustning måste utnyttjas för att få

fram den information som söks. Mot den bakgrunden är det enligt propositionen inte rimligt att lägga fast en princip att informationservice i alla lägen skall vara kostnadsfri för användaren. Det förutsätts att frågan skall undersökas närmare med den utgångspunkten att en rimlig avgiftsbeläggning skall gälla för användaren, utan att den förhindrar informationsförmedling i samhället. Det betonas särskilt att vad som uttalas i propositionen inte innebär att alla bibliotekstjänster skall avgiftsbeläggas. Särskilt bör det beaktas — heter det vidare — att enskildas tillgång till information inte skall försvåras.

Syftet med yrkande 2 i motionen 1977/78: 1908 är att riksdagen skall ta avstånd från uttalandena om avgiftsfinansiering såvitt dessa gäller delar av folkbibliotekens verksamhet.

Utskottet har ingen erinran mot att den i propositionen förutsatta allsidiga undersökningen av förutsättningarna för avgiftsbeläggning av informationservice kommer till stånd. Man kan nämligen i denna fråga inte bortse från att det såvitt gäller datorbaserad informationsförmedling kan bli fråga om ganska betydande kostnader. Samtidigt vill utskottet klart markera att utskottet ansluter sig till uttalandet i propositionen att enskildas tillgång till information inte skall försvåras. En avgiftsbeläggning av den service som biblioteken traditionellt ger bör inte aktualiseras.

Med anledning av yrkande 3 i motionen 1977/78: 1908 om en plan för finansieringen av de föreslagna åtgärderna på informations- och dokumentationsområdet får utskottet påpeka att en särskild organisationskommitté tillsatts för att förbereda inrättandet av den föreslagna delegationen för informationsförsörjning och i viss utsträckning också omorganisationen av kungl. biblioteket. Det ligger inom ramen för kommitténs förberedelsearbete och kommer — längre fram — givetvis att ingå i delegationens eget arbete att överväga finansieringsfrågorna. Utskottet avstyrker motionsyrkandet.

Frågan om samverkan mellan de båda datorsystem för bibliotekservice som finns i landet, nämligen LIBRIS för de vetenskapliga biblioteken och BUMS för folkbiblioteken, har berörts i propositionen. Utskottet anser att riksdagen bör ansluta sig till den därvid uttalade uppfattningen att möjligheterna till samverkan mellan de båda systemen bör tillvaratas och att formerna härför bör diskuteras mellan ansvariga organ. Något uttalande därutöver är enligt utskottets mening inte behövligt och utskottet avstyrker därför yrkande 4 i motionen 1977/78: 1908, såvitt nu är i fråga.

Sistnämnda yrkande innebär också att riksdagen bör göra ett uttalande om att vad som i motionen anförts om museiverksamheten bör beaktas i det fortsatta arbetet. Motionärerna anser bl. a. att den föreslagna delegationen för informationsförsörjning bör åläggas ett ansvar att följa utvecklingen inom museiområdet i vad gäller registrering av

museisamlingar och utveckling av lagrings- och återvinningsystem. Enligt utskottets uppfattning föreligger inte tillräckligt underlag för det önskade uttalandet. Motionen avstyrks därför även i denna del.

Stockholm den 12 oktober 1978

På kulturutskottets vägnar

GEORG ANDERSSON

Närvarande vid ärendets slutbehandling: Georg Andersson (s), Per Olof Sundman (c), Tore Nilsson (m), Ingemar Leander (s), Olle Eriksson (c), Åke Green (s), Tyra Johansson (s), Karl-Eric Norrby (c), Hans Alsén (s), Kerstin Göthberg (c), Catarina Rönnung (s), Gunnar Richardson (fp), Helge Klöver (s), Lars Ahlmark (m) och Börje Stensson (fp).

